

SLOVENE.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejeman veljá: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejeman veljá: Za celo leto 13 gl., za pol leta 6 gl. 50 kr., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. V Ljubljani na dom pošiljan veljá 1 gl. 20 kr. več na leto. — Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2.

Naznanila (inserati) se sprejemajo in veljá trisopna petít-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat: 12 kr., če se tiska dvakrat: 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopis se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniški ulici h. št. 2.

Izhaja vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob 1/2 6. uri popoldne.

Štev. 250.

V Ljubljani, v ponedeljek 2. novembra 1885.

Letnik XIII.

Katoliški misijoni na vzhodu in Francoska.

Domá francoska vlada cerkev zatira, po drugih delih svetá, vzlasti po vzhodu, jo varuje — iz politike. Druge velevalsti zavidajo Francosko zaradi veljave, katero si pridobiva s tem. Kar se Kitaja tiče, slišali smo, da so sv. oče naravnost poslanca poslali v Peking in da je bil ta slavno sprejet na kitajskem dvoru. Kitajci ne marajo za Francoze, ker so njim politični neprijatelji in misijonarje dolže, da so francoski ogleduhi. V angleškem časopisu „Times“ se bere to-le:

„Na Kitajskem je sedaj vse drugače, kakor je bilo pred 25 leti, o katoliških misijonarjih sodijo vse drugače. Nekdaj so jih imeli za oznanovalce vere, sedaj jih imajo za politične opravnike vzlasti po pogodbi v Tientsinu. Že dvajset let je rimsko-katoliški svečenik kitajski vladi in kitajskemu narodu politični vohun, ki nakupuje deželi sitnost brez konca in kraja. Britanski konzul, Mr. Gardner, poroča iz Mandzurije vladi: Kitajci, pravi on, sodijo tako, da so katoliški misijonarji v Madagarskaru, v Tonkinu in drugod bili prednja straža francoski vojni, da je klerikalna stranka najbolj zavzeta za boj in da je francoski škof najhujši govornik bil zoper Kitaj. Francoski misijonar mi je rekel: dasiravno francoska vlada domá cerkev zatira, mora jo vendar podpirati v inozemstvu, kajti kristjani spreobrnjeni po misijonarjih so francoska stranka v državi. Tedaj se ni čuditi, da Kitajcem Francoz in kristjan pomeni jedno in isto. Misijonarjev zaradi tega ne moremo grajati, kajti tem neprilicnostim niso oni vzrok, ampak to pride od tod, da so v zvezi s francoskim poslancem v Pekingu, s to ceno morajo si kupiti njegovo varstvo. Z drugimi besedami se to pravi: Kar bi imelo razširjanje krščanstva pospešiti, ga zadržuje, francosko varstvo katoliških misijonarjev vsled pogođeb je na škodo krščanski veri. Kitajska vlada je to opazila, in ker želi, da bi misijonarji ne imeli kacega političnega znanja, stopila je naravnost l. 1882 z Vatikom v dogovor.

To bi se morda ne bilo nadaljevalo, ko bi sv. oče ne bili v skrbéh zaradi kristjanov ob času vojske. Dne 1. februarja 1885 so poslali Leon XIII. kitajskemu cesarju pismo, o. Guilianelli, ki je nesel to pismo, bil je svečano sprejet. Dne 2. julija je prišel o. Guilianelli z odgovorom cesarjev in z nasvêti kitajske vlade v Rim. Ti nasvêti so ob kratkem ti-le: da se vpravá diplomatska zveza med Pekinom in Rimom, da papež pošlje poslanca v Peking in kitajski cesar namesti poslanca pri sv. sedežu. Ta legat bi varoval vse katoliške misijonarje v Kitaju, na njega bi se obračali s svojimi pritožbami, on bi se za-nje potegoval; potem bi imel enakopravnost z vsemi tujimi poslanci v Kitaji.“

Omenjeni poročevalec še vpraša, kaj bode li Francoska storila, ali se bode odpovedala svojim pravicam zaradi razprav med Kitajem in Vatikanom, o čemer ni bila nič vprašana. Odgovarja pa tako-le: „Opomniti moram, da zastopovalec Francoske v Kitaji ne more storiti ničesa, dokler se ni kak misijonar pri njem pritožil, on nima nič veljave, ako se misijonar s pritožbo ne obrača na njega. Ako misijonar tedaj mimo francoskega poslanstva gré in papeževega legata poišče, ako sprejme njegovo pritožbo in ta predloži kitajskim oblastem, potem francoski poslanec nima kaj posredovati. Francoski agenti bi tedaj na suhem ostali in ker bodo v prihodnjih letih bržkone opraviti imeli s stvarmi zelo važnimi v Pekingu, ne mara ne bodo nevoljni zaradi tega, da v ti stvari ne bodo imeli sitnosti.

Vendar Francozi v tej stvari niso apatični, in ker vedó, da pri Kitajcih ne opravijo ničesa, skušajo pa pri Vatikanu kaj doseči. Ferry in Freycinet sta vprašala pri Vatikanu, ali bi papež nehal pogajati se s Kitajem, ko bi Francoska nehala preganjati duhovske redove.

Ko bi sv. oče res poslušali francosko vlado in bi nehali pogajati se s Kitajci, potem bi kitajska vlada vse drugače gledala na misijonarje. Na Kitajskem so misijonarji tudi drugih narodnosti, in dosihmal je Francoska sama vse brez razločka varovala, a laška vlada, bržkone tudi nemška, bi rada

videla, ko bi se stvar rešila, kakor Kitaj želi. Kar se pa Angleške tiče, je gotovo, da želi v prijateljestvu biti s Kitajem že zaradi kupčije.

Dunajski „Vaterland“ piše pa o tem tako-le: „Naznanilo, da se ima pravica do varstva kristjanov v Kitaji izročiti poročniku v Pekingu za to imenovanega, je vsaj prezgodaj prišlo med svet. Kitajska vlada je to svetovala v Rimu, a tam se ne prenagljivo s takimi skepi. Stvar se bode še vsestransko prevdarila. Skoraj gotovo je, da pojde poročnik v Peking. A spominjajo se tukaj, da pred nekterimi leti papež ni privolil, da bi pravica varovati kristjane izročena bila tudi drugim vladam.

Politični pregled.

V Ljubljani, 2. novembra.

Notranje dežele.

Grof Kalnoky, naš minister zunanjih zadev, spregovoril je v delegacijah in sicer v odboru ogerske delegacije nekaj besedi v pojasnilo sedanjih razmer Avstrije na zunaj. Kar se tiče prijaznih razmer med Avstrijo, Nemško in Rusijo, ostale so vse, kakor so bile lansko leto, ne da bi se bile kaj shujšale ali ohladile. Saj je znano, s kakošnim zupanjem zanašajo se Nemci na nas in na-nje. Z Rusi sicer razun splošnih mednarodnih pogođeb nimamo nikakih drugih, razmere pa so iste, kakor so bile že lansko leto, postale so le še prijazniše. Gledé iztoka in ondašnje politike, pravi Kalnoky, da se o resničnem in pravem zjedinenju Bolgarov niti govoriti ne dá. Bolgarske čete so v Iztočni Rumeliji in nekaj prostovolcev se ondi zbira, to je pa tudi vse. Do kake organske zveze se pa do sedaj še niso vspeli. Uradnega priznanja dogodek ni dobil še od nobene strani. „Status quo ante“ pomeni prvotni položaj na podlagi Berolinske pogođbe in tako ga zahtevajo vse na konferenci v Carigradu zbrane velevalsti. Srbom nismo dali nobenega svetá, da ne bi čuvali njihovih koristi, če bi Srbija na svojo roko boj pričela, preden se konferenca sklene. Srbsko nedvisnost smo vedno povdarjali in kralj Milan ima pravico v svoji deželi vojsko na noge spraviti ali pa mir ohraniti. V razmerah smo s Srbijo prav prijateljskih, takih celó, da ji že

LISTEK.

Zadnji samotar.

Izvirén zgodovinski roman.

(Spisal Podvigenski.)

(Dalje.)

„A kako to, da si sam ostal tukaj, amice?“ vpraša suha visokost.

„No, kako tukaj? Luki od Volkov ne dopade pred malikovalsko podobo znašati se. Zatorej pa sem se izgovoril, da sem že truden od pôti in vroč in sem ostal lepo tu v hladni senčici; ali raji se dam na grmado vreči kakor Hus in sežgati si telo, kakor pa vdeležiti se le enkrat takega vražjega obhoda. Pri Volkih ni bilo ne ene procesije več, odkar sem jaz k njim prišel, in tudi je ne bo, dokler ostane Luka pri zdravi pameti. Toda upam, da nam skoraj na pomoč pride postava, ki bo odpravila ali vsaj omejila toliko malikovalstvo. In ti, brate, ne boš li ničesa sporočil bratom na Dunaj o temi, ktera zakriva naše južne dežele? Da, da, dobro se pozná, da smo Rimu preblizo, preveč nas še omamlja fanatična sapa

iz sosedne nam trejalske Italije. In ta naš nadškof . . . Da, tukaj bo dosti opraviti.“

„Z zedinjenimi močmi ne ustrašimo se dela, ne težav“, zavrača ponosno suhljad.

„Tukaj bo veliko opraviti, vaša bratovska skrivnost, veliko, veliko, kjer se po vetru pošiljajo najblaže ideje, ktere so izumili najslavniši veleumi“, nadaljuje gospod Luka; pri teh besedah seže v notranji žep ter privleče na dan list; prav tisti je bil, ktereга je bil Vekoslav raztrgavši knjigo jezno vrgel od sebe. Bral se je na njem naslov: Pucelle d'Orleans.

„Glej, brate“, nadaljuje Luka, „tak veter veje tod pri nas“.

„Pa kaj vidim tu“, se začudi suha visokost, kazaje s prstom na drobno ob list zapisano ime Vekoslavovo, „tú imamo celó ime njegovo“.

„Da, da“, odgovarja Luka, „znan trejál, mlad sicer, a rimskega fanatizma ima v čeljustih za sto jezuitov, prvi prijatelj z vsemi nazadnjači, skritim jezuitom pokrovitelj, vsem molkarjem najzvestejši drug.“

Pogovor se pretrže, ker zaslišijo se glasovi Marijine pesni vračajoče se procesije. Prijatelja si

podasta roke in se ločita; suha visokost spravi se v neki kot v cerkvi, gospod Luka pa pričakuje družih duhovnov v sakristiji.

Že se je prikazal Petelin s križem. Prav blizo cerkve na strani, od koder se procesija vrača, stala je občinska hiša s tremi okni na ulico, po kateri se je pomikal spreved; prav ondi se je ulica malo zakrivila, tako da je bila hiša malo v stran obrnena in se je z okna lahko v obraz gledalo dohajajočim, kakor tudi stoječ na oknu ni mogel ostati nezapažen od prihajajočega po ulici. Tu tedaj na srednjem oknu, ki se tudi po velikosti odlikuje od obeh stranskih, vidimo Krišpina Geravsca; naslonjen je lahko na levo stran ob okno in zija dol na prihajajoče. Došlo mu je neki više povelje, da ima uradno poročati o roženkranski procesiji v Štanjelu. Zatoraj najdemo danes Geravsca v strogo uradniški uniformi sicer nevpogljive lase na glavi si je danes nekako čudno ukrivil v podobo pisanega paragrafa, iz oči mu šviga plamen državne doslednosti in celó po obrazu vidijo se mu nekako čudne črte; zdi se, da je Geravs ves popisan od zunaj in znotraj, kakor da bi se mu sama kri in koža danes upodobila po državnem zakoniku: a kar je najbolj čudno, z nje-

smemo tu pa tam kaj svetovati. Kedar je treba svetujemo ji tudi, nikakor ji pa nismo nadležni, kar se tiče njenih sklepov glede prostosti. Le-ti dobri sveti so prav takega značaja, kakor nasproti Grške, ktero smo tudi opominjali k previdnosti in zmernosti. Res smo pa Srbom rekli, da, kakor si bodo postlali, tako bodo ležali. Če začne vojsko na svojo roko, Avstrija ne prevzame nobene odgovornosti za njo. Dokler bode obstala tricarska zveza in prijateljstvo v Skierniewicach sklenjeno, tako dolgo bodo velesile vedno povdarjale potrebo, da Berolinska pogodba v veljavi ostane. Takih misli so bile velevali že takoj iz začetka in nadjati se je po vsi pravici, da se jim narodnosti ne bodo vpirale. Pogodbe spolnovati je treba, sicer je pot anarhiji povsod takoj na stežaj odprta. Tako nekako govoril je Kalnoky v ogerski delegaciji.

Avstrijska delegacija pričela bo jutri, t. j. v torek, svoje delovanje in se je nadjati, da je bo dokončala konec tedna. Tudi avstrijska delegacija stavila bo grofu Kalnokyju, kot ministru zunanjih zadev, razna vprašanja, na ktere je Kalnoky v ogerski delegaciji že odgovarjal. Konec delegacij bo menda 13. novembra.

Glava bivše dvorverne ali sedanje nemško-liberalne stranke, **dr. Herbst** je nevarno zbolel. Vnela so se mu sopila in sree mu menda mast zalija; ob enem se pa zdravniki bojé, da bi se mu pljuča ne vnele. Herbst je tožil, da ga pri srei zbada. V petek ni mogel že ničesa živati, zvečer se ga je polastilo trdno spanje. Sopenje mu je silno težavno, ob enem ga pa še mrzlica stresa.

Diurnistom (dnevni pisarjem) se težavno stališča, ki ga imajo, še vedno ni zboljšalo. Večina njih mora še vedno borne krajarje na vse strani obračati, preden se odloči, ktera najnujnejša potreba, da se bo s taistimi pokrila. Med vsemi stanovi ima diurnist v resnici najbolj težavno stališče. Lepo naj hodi oblečen in v boljši družini naj se giblje, da ne bo uradnikom sramote delal, pri vsem tem naj pa gleda, kako si bo vse to z 80 krajarji ali z goldinarjem oskrbel. V cesarskih pisarnah jeli so štediti in se marsikaka dela, pri kterih so poprej sedeli dobro plačani in za starost preskrbljeni uradniki, sedaj opravljajo s slabo plačanimi diurnisti in to ne začasno, temveč stalno; ko odleti eden, vsede se drug na njegovo mesto. Vse bi še bilo, ko bi le nekaj več plače in le nekaj nade za preskrbnino na starost imeli. Da to dosežejo, sklenili so nedavno zopet peticijo do drž. zbora da se jim neznosno stanje nekoliko olajša. Izročili so jo poslancu Vielguthu, naj jo izroči državnemu zboru. Peticija obsega sledeče točke: 1. Naj se postava 19. aprila 1872, ki dosluženim podčastnikom s certifikatom daje prednost pred drugimi prosilci za uradniške službe, tako spremeni, da bodo s takimi podčastniki enake pravice imeli tisti diurnisti, ki so že več časa v službi in so dokazali svojo zmožnost za uradniško poslovanje. 2. Da naj se jim plača zboljša vsaj po letih službovanja, če že ne drugače in pa, da naj se sprejemajo v službo z dekretom. 3. Naj se odpravi ime diurnist, ki ni posebno častno ter naj se mesto njega vpelje naslov „pomožni uradnik“ (Hilfsbeamter). 4. Naj se tistim diurnistom, ki dolgo in zvesto služijo, določi na stare dni kaka preskrbnina. 5. Da naj se ne odpustčajo iz službe kar v kratkem, temveč naj se določi nekaj čas odpovedi, da si vsak tak zamore drugo primerno službo poiskati; za slučaj bolezni naj se določi, da se ubogemu diurnistu ne odtegne takoj plača s tistim dnevom, ko je zbolel, temveč naj jo še dalje vleče do nekega določenega časa. Ravno tako naj se postopa z njegovim službenim mestom, ktero se sedaj navadno takoj razpiše in drugemu podeli.

Vnanje države.

Med **Srbi** in **Bolgari** pričelo se je jako nevarno ravnanje, ki bode marsikoga življenje ve-

ljalo. Bolgarija je menda svojo mejo proti Srbiji z vojaki zaprla ter je pustila trgujočim Srbom in drugim potnikom odprto cesto le ob carinskih kočah. Kdor bi pa drugod po stranskih potih skušal prestopiti mejo, tega naj pa vojaki takoj vstrelé. Taka zapoved je seveda Srbe ob bolgarski meji silno razdražila. Ojstra je res ta zapoved, toda nasproti stopanju, kakor ga je Srbija v najnovejšem času Bolgarom kazala, popolnoma umljiva. Ali se niso Srbi ves čas pripravljali, kako bi Bolgarom odrgali kar tri okrožja in Bolgari naj bi na vse take priprave lepo za pečjo ostali in roke križem držali! Pošten človek ne bo iskal stranskih potov, temveč se vedno onih drži, ki so ljudem odločeni. Na take pa, ki se stranskih potov drže, postava že ob mirnem času posebno pazi; če je v takih razmerah kazen in smrt za prestopnike določila, to ni prav nič čudnega in nenavadnega. Jeza v srbskem taboru je toraj popolnoma nepotrebna. Sicer pa Bolgari sami priznavajo, da je cesta memo carinskih stražnic za vsakega prosta. Srbi toraj vedó, česa se imajo držati in po tem naj se ravnaajo, pa ne bodo nikakih sitnosti imeli.

Rusom jelo se je po Bolgariji zdehati, časniki njihovi jeli so pa kar od kraja zahtevati, da se mora ruski vpliv v Bolgariji na vsak način in za vsako ceno pomnožiti. Diplomacija in vlada, dokazujejo časniki, skrbeti morate zato, da rešite to nalogo na način, ki bo Rusiji vgođen. Mi moramo ravno tako bolgarskega kneza na svojo stran pridobiti, kakor je Avstrija lepo znala Milana v svoje mreže vplesti. Neobhodno je potrebno, da se med Rusijo in Bolgarijo iz novega vtrdi tista živa in krepka vez, ki je nas poprej medsebojno vezala, Rusija mora v Bolgariji ravno tako nadvladati, kakor nadkriljuje Avstrija Srbijo. Dalje mora Rusija skrbeti, da bode zasedanja Bosne in Hercegovine po Avstriji enkrat konec, da se potem ozračje Črnogore, ktera je nam vedno zvesto vdana, lahko povekša. Silno je potrebno, da se razbije vendar laž in sleparija (Lüge und Täuschung), ki se je za nas in za balkanske narode skovala v Berlinu pod imenom „Berolinske pogodbe“. Rusiji in njeni diplomaciji preti velika nevarnost, odvrnila jo bo le, če se bode ravnokar izdanega programa držala. Tako piše list „Petersb. Vedomosti“. Da iz te moke ne bo kruha, ker ruska diplomacija ne bo tako kratkovidna, kakor je videti ta list, ki razkol med Avstrijo in Rusijo naravnost priporoča, je umljivo. Škoda, da list tudi ne pristavlja, kako bi se ta predpis tudi izvršiti dal in kedar ali bi takoj sedaj vdrihnili po „Švabih“ ko je še vode zadosti, v kterih bi jih lahko kar potopili nekaj tisoč, ali pa bi počakali do spomladi, da sneg skopni, ki je višje gore in planine že zagrnil.

Francoski narod je še bolj ljut na svoje sedanje republikance, od kar je zvedel, da je njihova naselbinska politika v iztočni Aziji popolnoma ničevna. Ne le da niso prav nič pridobili, tudi v političnem oziru se niso prav nič vtrdili, če tudi so mnogo milijonov in mnogo vojakov potrosili in vničili, zadeva jih celó na versko-političnem polji silna odgovornost. Francozi so imeli do letos jako lep in cvetoč misijon v iztočni Cochinchini. Štel je blizo 45.000 kristjanov. Vsega tega sedaj ni več, kajti vsi razun kakih 15.000 kristjanov so pomorjeni ali Bog zná kod razkropljeni. Katoliški vikarijat štel je šest pokrajin. Od vseh teh sedaj niti jedne ni, ki bi imela še kako cerkev, kapelico, samostan ali sicer zavetišče. Še celó hiše, ki so bile lastnine kristjanov, podirala je neverska besnost. Francoski zastopnik je mirnodušno gledal, kakor bi se klale ovce, kedar je tekla krščanska kri v potokih. Ni mu na mari bilo, da bi bil s svojimi vojaki, kterih mu je bilo vendar blizo 25.000 na razpolaganje, kaj za varstvo kristjanom primernega vkrenil. Vseh 30.000 kristjanov, toliko jih je namreč padlo zaradi kitajske besnosti, padlo je francoski vnemarnosti na ljubo. Dalje so

Francozi imeli ondi na razpolaganje svoje vojne ladije, a niti teh niso dovolili ne za prevoz kristjanov in ne za njihovo obrambo, če tudi so bili kristjani v smrtni nevarnosti. Pač pa se je pri tem nek nemšk parnik odlikoval, ker je vidó francosko malomarnost, sam jel na barko jemati bežeče kristjane ter jih prevaževati v Saigon. Da se taka vlada na Francoskem ne more dolgo držati, je očividno!

Parniki avstro-ogerskega Lloydja so do sedaj **Turčiji** že več nego 40.000 mož prepeljali iz Azije v Rumelijo in jih še prepeljujejo dan na dan. Tudi iz rudečega morja se vozijo turški vojaki v Macedonijo in na Kreto. Postovolje se nabirajo po Albaniji in Cirkasiji. Sploh Turčija neki tako hiti skupljevati vojake, da jih bo kmalo imela svojih 170.000 do 180.000 mož v Evropi. Kaj pa potem?

Izvirni dopisi.

Od Save, 1. novembra. (Foregger-jeva modrost.) Ni še dolgo, ko smo čitali iz poročil državnega zbora o interpelaciji zaradi slovenske paralelke na Celjski gimnaziji, ktero so stavili možje „der schärferen Tonart“, njim na čelu dr. Foregger. Gospodu ministru gotovo ne bo težko odgovoriti na to smešno in otročje vprašanje. Mi se le čudimo predrznosti omenjenega poslanca — pa vsaj je to že stara navada pri ljudeh „Knotzovega kalibra“. Menda je vendar čisto naravno, da dobi Spodnja Štajerska, ki šteje čez 400.000 stannjočih Slovencev, vsaj eno slovensko nižje gimnazijo. Slovenske paralelke bile bi toraj najskromnejša koncesija sedanje vlade, ktera ima národno ravnopravnost za svoje geslo. Kje se pa hočejo tudi ustanoviti slovenske paralelke, ako ne na tistih srednjih šolah, kjer so slovenski dijaki v večini! Vsaj Nemcem ostanejo še nadalje nemški oddelki. Taki so vsi novodobni liberalci, da drugim nikakor ne privošijo enakih pravic, ktere sami zase uživajo.

Glavni smoter liberalizma je vendar vsakemu „svoje“ in vsem enake pravice, vsaj tudi vsi enake dolžnosti nasproti državi spolnujemo. Dokler bomo Slovenci tako davke plačevali in naše fante v vojaštvo dajali, kakor Nemci, zahtevali bomo tudi zase enake pravice, namreč slovenščino v šoli in v uradu. To pa ne samo na Kranjskem, ampak tudi v vseh družih pokrajinah, kjer Slovenci prebivajo. Tako toraj se morajo ustanoviti slovenske paralelke ne le v Celji, temuč tudi na srednjih šolah v Ptujem, Mariboru, Celovcu, Beljaku, Gorici in Trstu.

Omenjena interpelacija bila bi le na mestu, ko bi mi kaj takega zahtevali na gimnazijah v Gradcu in Leobnu, kar se pa menda ne bo zgodilo, ker je Slovenec preponižen in prepohleven. Naši nasprotniki ali prav za prav nemški „narodnjaki“, kterim je „Deutschland bis zur Adria“ čez vse, so pa s tem zopet pokazali svojo gospodoželjnost in oholost in pa koliko jim je ležeče na pravici, poštenosti, resnici in enakopravnosti? Gotovo zopet lep dokaz o zatiranem nemštvu ali kali?

S Štajarskega, 29. oktobra. (Knjige družbe sv. Mohora.) Sedaj menda že vsak družbenik ima svoje „Mohorske knjige“ v rokah? Naj mi bo dovoljeno vtis, kterega so na mene in moje bližnje znanee napravile, v podobi priprostega dopisa priobčiti. Kritiki naj storijo potem to svojo. Pri nas ljudje letošnjih bukev ne morejo dovolj prehvaliti. Vsak najpoprej seže po Majarjevi knjigi: „Sv. brata Ciril in Metod“ ter pregleda mnoge lepe podobe v teh bukvicah. S to knjigo je „družba sv. Mohora“ ne le na tisočletnico smrti sv. Metoda, ampak tudi sebi „ob 25letnici svojega prerojenja“ krasen spominek postavila. Da bi le Slovenci tudi svoja sveta blagovestnika posnemali v neomejenem spoštovanju do sv. očeta rimskega papeža, posnemali ju v medsebojni ljubezni, ktero nam 10. podoba v tej knjižici, „smrti sv. Cirila“, tako živo pred oči stavi.

Pa oglejmo si še nekoliko druge letošnje knjige družbe sv. Mohora. „Koledar za l. 1886“ z imenikom vseh udov in drugim zanimivim berilom je zopet zdatno narasel, ker naraslo je, hvala Bogu! tudi število društvenikov že na 29.590 udov, toraj za 1088 več od lani. Na 176. strani podaje s črkami in stvarmi sestavljeno „zastavico“, ktera nam nekako obeča, da s časom dobil bo tudi „Koledar“ toliko zaželenih podob ali ilustracij. Odkar se je cinkografija tako vdomačila, bo menda mogoče društvenikom to željo spoiliti. Potem se bo še le „družba sv. Mohora“ (prav gorko) „priporočala“, ne le „za leto 1886“, ampak priporočila se Slovincem, da bi njej prav mnogi kot dosmrtni udje

govega obličja ne moreš posneti nobene misli ne čuta, nič prav nič človeškega, ni vesel in ne žalosten ne zadovoljen in ne nevoljen, ne jezen in ne dobrovoljen, ne nepotrpežljiv, a zdi se, da tudi pohleven ne, ne radoveden, a še manj pa malomaren, se ne smeje in vendar tudi ne joče, vé vse in nič, misli in ne misli, hoče in noče: sploh sama absolutna indiferentnost je danes ta Geravs, v kteri se spajajo vsa nasprotja: pravi državni bog se je danes v njem vtelesil: zložen je iz števil in paragrafov od pet do glave, sama abstraktnost, nič pozitivnega. V levici drži mogočno polo, z desnico pa piše; prvo stran je kmalo že popisal, tako, da se je držčemu pri spodnjem konci pola pregnila znač okna in kdor ima dober vid, mu ni težko z ulice brati z debelimi črkami napisanega nasloga: Bericht. Kar je pred vsem zanimivo, gledal je Geravs z levim očesom dol na sprevod, desno pa je imel vprto v pisanje, a ob enem so poredni Štanjelci pravili da gleda tudi v solnce, ker imel je naočnike visoko na čelo natakne, kakor da bi hotel iskati coprnice v zraku; tako toraj ta trigledni Geravs.

Dolgo je danes trajala v Štanjelu cerkvena slavnost. Še le ob eni uri začela se je brezštevilna mno-

žica razhajati. In eni pozgubili so se po Štanjelu, kdor je imel sorodnike in je bil v gostijo povabljen, drugi so se šli krepčat v gostilno na merišče, kar jih je pa bilo iz bližnjih krajev, šli so naravnost domu. A videlo se je danes očitno ganjene in povsod govorilo se je o pridigi, ktero je imel danes gospod Poljanec. Da jim je govoril o Materi Božji sv. roženkranca, o turških vojskah, tudi o hudih brezvernih časih; nazadnje pa da jih je navduševal za cesarja Jožefa in priporočal jim, naj zanj molijo: vse da se je jokalo, že petdeset let da ni bilo v Štanjelu take pridige.

V grad pa je bila danes vsa gospoda povabljena od blizo in daleč, se ve, da tudi naša dva tujca. In ker je bilo toliko gostov, napravili so danes obed v veliki dvorani, ki je na desno roko od veže pred kuhinjo. Židane volje so bili vsi, posebno pa grof Anton. Govoril in napival je največ suhi visoki gospod in grof Gvidon se je ves navdušil zanj. Tudi krivonosec ni molčal. Vekoslavu ta učena družba ni dosti ugajala. Morda nekaj tudi za to ne, ker mu je nedaleč nasproti sedela Julijeta.

(Dalje prih.)

pristopili. „Razgled po svetu“ je prav zanimiv. V kratkih sestavih mnogo pové. Tudi spisi bralcem dobro ugajajo.

Druzega zvezka „Zgodovine sv. kato-liške cerkve“ menda Vaš g. podlistničar ne bo tako neusmiljeno razčesoval, kakor prvega? To be-rilo je letošnji tisočletnici sv. Metoda posebno pri-merno, ker nam o teh ss. slovanskih apostolih pri-meroma mnogo pripoveduje. Odkar imamo Bosno, zanima ljudi tudi Mohamed, o čegar zmotah nas tudi ta knjiga podučuje.

„Slov. Pravnik“ moral je svojo torbico letos bolj na tesno povezati, ker se II. del „Živ-ljenja preblažene Device Marije in sv. Jožefa“ ni dal skriti. Družbino vodstvo je dobro storilo, da je „Marijine praznike — bratovščine in redove“ v enem zvezku priobčilo.

Kaj bi pa o „Slov. Večernicah“ rekel? Res je, da „Dora“ — nad 40 njih listov polni, pa ljudje, ki so jo brali, so pa tudi ž njo mnogo bolj zadovoljni, kakor lansko leto. Le proč z zaljublje-nimi neslanostmi — toliko pohujšljivimi! Popačena narava človekova jih sama po sebi le preveč rodi, ni treba toraj še nečednosti sejati, gojiti ter pripo-čevati. Če bo letos obdarovana povost: „Najgotovejša dota“ tudi mična in poštena, potem že ne bo ni-komur žal, kdor bo še drugo leto družbi zvest ostal.

Pri tej priložnosti vsojam si prašati sl. odbor družbe sv. Mohora in prečast. g. A. Dolinarja, na kakšne rimske odloke da se naslanjajo premembe, ktere se nahajajo v „Molitveniku k II. delu cerkv. pesmarice“ l. 1884. V litanijah v čast vseh svet-nikov, stran 30, izpuščen je 2. klic: „Sv. Mati Božja“ (kar utegne tiskarska pomota biti), pa na strani 31 dodan je klic: „Sv. Ana, prosi za nas!“, in na strani 32: „Sv. Barbara, prosi za nas!“ Ko-likor je meni znano, si je sv. apostolski stol pri-držal pravico tem litanijam kaj dostavljati.

Str. 40. proti koncu Lavretanskih litanij do-stavljen je trikrat zdihljaj: O Jezus! Jagnje Božje itd. . . ter daljši sklep teh litanij, kakor je dru-gače navaden.

Križevemu potu str. 46 in sl. pridejana je pesen, za katero v tej pesmarici ni napeva. Ona, ki ima v I. delu napev, ima pa nekoliko drugačne be-sede, kar ljudi pri petji le moti. Ali je mar kje drugje najti tem besedam primeren napev?

S Štajarskega, 30. oktobra. (Pojasnilo o „Hetz-kaplanu“.) V državnem zboru se pre-naglene besede obilno popravljajo ali pojasnujejo samo na eno besedo in reč so vsi poslanci pa listi pozabili, menda jim je reč očitno predebela, da niti odgovoriti nočejo. Nam pa se zdi, da treba reč tudi javno odbiti. Beseda „Hetz-kaplan“ je že dolgo na-vadna; vprašamo pa, je-li se prilega oni pristavek edino le duhovskemu stanu, ki ima na svetu težko nalogo, obilno obrekovanje, preobilno posla, pa pičlo plačo? Mislimo, da ravno tako, pa popolno zaslu-ženo, se dá priklopiti tudi drugim stanovom in zlasti še nasprotnikom onega stanú. N. pr. v enem naših mest je znan doktor odvetnik neprijatelj duhovskega stanú, ki ga je že marsikterikrat napadel in zraven njega še drugi tovariši istega stanú, mar li toraj bi bilo odveč govoriti od „Hetz-doktor“? Ali če v drugem mestu prevzel je isto nalogo slaboglasni profesor in drugi tovariši ga podpirajo, mar bi bil izključen od naslova „Hetz-profesor“? Mislimo toraj, da ono ime se da vsakemu stanu pritakniti; le s tem razločkom, da „Hetz-doktor“ in „Hetz-profesor“ je večinoma popolno prikladen naslov, „Hetz-kaplan“ pa ravno nasproti daje se tistemu, kateri le zvesto svoje dolžnosti spolnuje.

Trgovinska in obrtna zbornica.

(Dalje.)

Koliko imajo avstrijske cinkarnice nasproti nem-škim po neugodnih razmerjih trpeti, razvidi se naj-bolj jasno iz njihove nemožnosti, da bi prikupili cinkovice v tirolskem Schneebergu, tako, da se pri-delki tega eraričnega cinkovega rudnika že leta v inozemstvo prodajajo. Ako bi naše planinske cinkar-nice imele nizke voznine ali te izravnaajočo zaščitno colnino, prikupili bi si tirolski rudnik, bistveno raz-širili delo in pomnožili izdelek za kacijh 20.000 me. surovega cinka na leto; bilo bi njima možno izde-lovati ne le surov cink, marveč tudi druge njegove proizvode — posebno cinkovo pločevino — ter bi s tem povečale vrednost svojih izdelkov. Bilo bi njima

sploh možno, da bi rudo draže plačevali, po tem pa bi se iz leta na leto pešajoče pridobivanje rude vnovič oživilo in domače izdelovanje cinkovice ter surovega cinka zdatno pomnožilo.

Da bi avstrijske cinkarnice mogle izdelovati več cinka, razvidno je iz tega, da se prideluje več cinko-vice nego se je doma uplavi, in da bi se lahko vsa pridelana ruda doma porabila dokazuje že to, da se mnogo surovega cinka uvažuje.

Trošivec surovega cinka bi se s tem ne predali samotrštvu, ker bi se še vedno dovolj cinka uvaževa-lo, in ker se teži le na to, da bi se izdelovanje toliko pomnožilo, kolikor se planinske cinkovice pri-deluje.

Celó Rusija, kjer so gledé cinkove obrti na Rusko-Poljskem blizu ravno ista razmerja za izde-lovanje, kakor v sosednji Gorenji Šleziji, brani svoje izdelke surovega cinka z zaščitno carino za pud 40 kopejk, t. j. gl. 3.60 za 100 kg.

Opiráje se na vse to, predlaga odsek za cink colnino s 5 gl.

7. Za tarif. šte. 322 in 323.

Odsek priporoča najtopleje po vis. c. kr. vladi v colno novelo sprejeta povišanja in predlaga v tarif. šte. 322 carino za „svinčeni pepel, svinčeni glaj (srebrni in zlati glaj)“, z dosedanjega postavka gl. 1.50 povišati na gl. 2.— za 100 kg.; v tarif. št. 323 pa, da se obtežé: „svinčena bel, masikot in menig“, ki imajo sedaj carino s gl. 3.— določeno, z jednako carino kakor svinčeni cukor s gl. 5.— za 100 kg.

8. Za tarif. šte. 324. — „Kali in natron.“

Vsled ogromnega tekmovanja med Anglijo in Nemčijo vsiljujejo se v Avstrijo hromokisle kali- in natronove soli, nevtralne in kisle, zadnji čas po-sebno iz nemških tvornic (kakor kaže statistika), po tako nizki ceni, da sedaj to blago komaj gl. 40.— za metercent vrže, ki je ob času, ko se je sedanja colna tarifa vrejevala, veljalo gl. 60.— Razvidno je toraj, s kako zgubo delajo tvornice, ker je blago za gl. 20.— v ceni upalo. Ako je vis. vlada že ob vredjevanji sedanje carinske tarife uvidela potrebo, da se poviša carina, ko je blago veljalo še gl. 60.—, toliko bolj je opravičena viša carina sedaj, ko veljá blago le še gl. 40.—.

Trošivec tega blaga, ki se mu s tako brezceno ponuja, ne čuti razlike celó za gl. 10.— prav nič, kajti tekstilno obrt in barvarstvo tkanin, kateri je-dini rabite te izdelke, izvršujejo stoteri, in celó raz-lika za gl. 20.— na metercent se ne dá, n. pr. za meter zgotovljene barvine, prav nič uračunjevati.

Odsek predlaga povišanje colnine na hromo-kisle kali- in natronove soli, nevtralne in kisle, od gl. 4.— na gl. 10.— za 100 kg.

9. Za tarif. šte. 340. — „Voščene sveče.“

Gledé voščenih sveč se opomni, da kranjske in goriške voščenice hudo tekmovanje po italijanskih tovarnah trpé.

Dalmacija, Istra, Primorsko, hrvaško Primorje, pa tudi južni Tirol rabijo mnogo voščenih sveč. Največ sveč se uvažá z Italijanskega, posebno iz Benetek.

Trgovinske zveze naših južnih dežel z Bene-škimi so še iz časov, ko je bila ta sosednja dežela še avstrijska. Sicer se je pa zadnja leta trgovina v mnogovrstnem blagu z Italijo mnogo predrugačila, ali ravno gledé voščenih sveč je ostalo isto razmerje, ker trošivec blago še vedno iz beneških tvornic na-ročajo, ki niso le največe na svetu, ampak tudi že stoletja sloveče.

Avstrijski voščeninarji so tej stvarni in mora-lični premoči Italijancev nasproti tembolj brezza-ščitni, ker je avstrijska uvoznina za voščene sveče neznatna, ki komaj 4% vrednosti blaga znaša. Da je uvoznina za voščene sveče res mnogo prenizka, razvidno je že iz tega, da je za-njo po tarif. št. 340 (voščene sveče, voščeni stočki itd.) le gl. 10.— na 100 kg.; za trikrat cenejše stearinove pa se pobira viša carina z gl. 11.— na 100 kg. po tarif. št. 341 (sveče ne posebno imenovane, n. pr. iz stearine, kamnega voska itd.); kajti cene voščenih sveč so za vsacih 100 kg. gl. 250.— do gl. 300.— a. v., one stearinovih pa gl. 80.— do gl. 95.— a. v.

Avstrijskemu svečarju je bilo dosedaj radi tako nizke popolnoma neopravičene colnine nemogoče, da bi se bil branil italijanskemu tekmovanju, tem manje, ker italijanski svečarji vsled nizke plovne voznine svoje izdelke našim dalmatinskim, istrijskim in hr-vaškim pristaniščem ceno in skoré brez lastnih stro-škov dovažajo, avstrijski odmorski voščeninar pa mora plačevati še vedno drago železnično voznino, da more s svojim blagom do Trsta ali do Reke, od koder še

le je mogoče daljna razpošiljatev v avstrijske po-morske pokrajine.

Na izvožnju iz Avstrije v Italijo ni misliti, ne gledé na to, da je v Italiji voskina obrt mnogo bolj razvita, marveč ker Italija za voščene sveče (cera bianca lavorata) 40 lir = gl. 20.— av. velj. v zlatu na vsacih 100 kg. uvoznine pobira, tedaj dvakrat več nego sedaj v Avstriji. — Razvidno je tedaj, da avstrijski voskinci obrtnik ne more le izvažati v Italijo, ampak da ima, žal! še celó truda, da se v svoji lastni de-želi proti italijanskemu tekmovanju vzdržuje. Temu nenaravnemu razmerju dá se le s tem odpomoči, da se colnina za voščene sveče (tarif. šte. 340) znatno poviša, in sicer vsaj na gl. 40.— za vsacih 100 kg.

Tudi se iz Italije uvažá še druga vrsta cerkvenih sveč, ki so delane iz nekakove mešanice voska in nadomestkov, t. j. stearina, kamnega voska i. d., in ktere zaradi nizke cene avstrijskim iz prisnega čebe-linega voska delanim svečam zeló škodujejo.

Iz tega razloga nasvetuje odsek, naj bi se col-nina za tarif. šte. 341 (sveče ne posebno imenovane) najmanje na gl. 30.— za 100 kg. povišala.

Pri glasovanji so se vsprejeli vsi odsekovi pred-logi.

Domače novice.

(Vredništvo „Slovenca“ je z današnjim dnevom prevzel zopet g. J. Jerič.

(Milostljivi knez in škof dr. Jakob Misija) podaril je „Narodni Šoli“ v pomoč učiteljem in šolam 50 gl., ob enem je tudi dovolil, da se sme nje-govo ime vpisati med ustanovnike „Narodne Šole“ in tako tudi to društvo ima med drugimi odličnimi ustanovniki tudi cerkvenega kneza. Častita duhov-ščina na Kranjskem je tudi precej od začetka za-upanje skazovala odboru ter zdatno podpirala „Na-rodno Šolo“. Zaupanje rodi zaupanje, ljubezen pa vzbuja ljubezen in spoštovanje, in vez ljubezni med narodnimi učitelji, vsaj med zastopniki narodnih učiteljskih društev in duhovščino na Kranjskem ni nikdar prenehala vkljub kritičnim časom. Tisti ne-povoljni časi so, hvala Bogu, kolikor toliko za nami, toliko bolj moramo obžalovati razpor, ki po nekodi nastaja med duhovščino in učiteljstvom, ne iz stvarnih, marveč iz osebnih razlogov. Tukaj, ko ne gré za stvar, marveč za osebnost, morda smemo reči: „pameten odneha“. Kaj bodo rekli nasprot-niki takim preprirom, ali se ji ne bodo izkoristili v svoje namene? Nikar se ne motimo, „svet ima bistre oči“ in marsikaj zapazi, kar mislimo, da ostane na tihem. To le memogredé. — Učiteljstvo kranjsko je pa iz sreca hvaležno višjemu pastirju, ker je že v drugič tako veledušno pokazal svojo na-klonjenost ljudskim učiteljem.

(Za poškodovane po povodnji na Gorenjskem) je daroval mil. knezo-škof dr. Jakob Misija 50 gl.

(Preč. g. kanonik dr. Andr. Čebašek) je ime-novan škofijskim komisarjem za srednje šole za verouk in pobožne vaje.

(Klub pisateljskega društva) imel je svoj prvi zabavni večer v soboto zvečer v Ljubljanski čital-nici, in se ga je prav mnogo slovenskih pisateljev in podpornikov pisateljskega društva vdeležilo. Pred-sednik društva, g. dr. Vošnjak, čital je jako zabavno razpravo o mistiki in njenih prikaznih iz davne sive preteklosti do današnjega časa, ko so spiritisti jeli svoje umetnosti razkazovati, ter je pojasnjeval razprave s povestimi deloma iz basnoslovja starih klasikov, deloma iz zgodovine srednjega veka, ki je bil misticizmu posebno vgođen in tudi udan. Berilo trajalo je primerno dolgo in je g. doktor obljubil nadaljevati o spiritizmu kak drug zabavni večer po novem letu. Po berilu pričel se je jako živahen razgovor o načinu, kako bi se dali „pisateljski ve-čeri“ kolikor možno zabavni in kratkočasni storiti, ter so se v tem smislu stavili razni nasvėti. Pri-hodnjo soboto večer bral bode g. prof. Vrhovec o Ljubljani, kakor je bila pred sto leti.

(„Mlinar in njegova hči“) igrala sta se sinoči prav spretno v slovenskem gledišči, ktero je bilo v parterji, po sedežih in galeriji, kakor že več let na ta večer napolnjeno, lože so pa večinoma prazne stale. Komaj četrtnina je bila polnih. Res je, da je igra že znana in tudi spretnost igralcev, ki imajo večje naloge, poznamo, toda to nam nikakor še ne sme biti povod, da bi zaradi tega iz gledališča osta-jali. Naše gledišče potrebuje gmotne podpore v prvi vrsti, polne hiše tudi. Tiste gospóde, ki se navadno ob vsaki priložnosti slovenskemu narodu na čelo

stavi, ni bilo nikjer v gledišči videti, kar ni posebno vgodnega vtisa delalo. „Konrad“ ob polnoci na pokopališču stojč, bi bil popolnoma opravičen lahko vskliknil: „Tudi slovensko gledišče v Ljubljani sem videl v procesiji, in v teku leta ga bomo pokopali, če se ga bo naša inteligenca tako načelno ogibala!“ Zadosti o tem; preidimo k igranju. Nismo se motili v soboto, trdč, da so vloge v spretnih rokah. Mlinar Črnot (gosp. Kocelj) je bil že tak, da boljši biti ni mogel. Lakomnost zijala mu je prav iz obraza; pa tudi igral je vrlo spretno. Marica njegova hči (g. Zvonarjeva) bila je tudi vrlo dostojna igralka, ki je vseskozi z občutkom in pravim razumom izvršila svojo vlogo. Prav vseč nam je bila mati županja g. Vrtnikova, Konrad mlinarsk hlapec (Danilo) in Luka grobokop (g. Slobodin,) posebno poslednjega maska je bila prav vgodna; manj vgođen je bil srebernjak županje, ktereга ženske nikdar doma ne nosijo, razven na ženitovanji. Sicer si ga opasujejo le, kedar gredó v cerkev. Tudi druge vloge izvršile so se lepo in gladko v rokah gospoda Slavka, gosp. Nigrinove, g. Notranjskega, g. Lavoslave, g. Bonača in g. Braka. Prav lahko rečemo, daje vsak po svoje pripomogel, da se je igra lepo izvršila. To se zná, da to ne veljá o šušmarji, ki je za kolisami menda nalašč na vso moč napačno trobil v kvartetu na pokopališču. Škoda, da tistemu nepridipravu ni takoj gospod režiser ali pa inspicijent iz gledišča posvetil. Boljšega vsaj ni zaslužil. —k.

(Na pokopališču) pri sv. Krištofu že silno zdavnej ni bilo tako malo ljudi, kakor včera, kar je posebno nevgodno vreme zakrivilo. Čitalniški pevci in oni društva „Slavea“ zapeli so nekaj žalostink. Grobovje je bilo v obče prav lično okrašeno, vendar pa se je marsikje videl vpliv dežja, ker ljudje niso toliko pripravili kakor druga leta.

(Odpoved.) V sobotni štev. „Ljubljanskega Lista“ se g. profesor Šuklje odpoveduje državnemu poslanstvu ter se ob enem obrača na volilce dolenskih mest, da bi pa počastili z novo izvolitvijo. — Ali, in kedaj se bode razpisala in vršila nova volitev, se pač ne more reči, dokler se ne vé, kaj bode gledé protestov vkrenil državni zbor.

(Č. g. Andr. Karlin) pride za kaplana k mestni fari sv. Jakoba v Ljubljani.

(Cvetoče in zrele jagode) poslal nam je danes naš marljivi dopisovalec čast. g. Simon Robič s Šenturške gore. Poleg jagod so bile tudi cvetoče vijolice, rman, divji nageljui in še več družih cvetčih rastlin, katerim navaden človek niti imena ne vé. Srečni Šenturščani! V Ljubljani ne vemo, od ktere strani bi bolj peč objemali, Vam pa rožice na planem cvetó!

(Tehniki), ki so dovršili inženirske ali študije za zgradbe ladij, sprejemajo se pri ces. kr. mornarici za eleve v ladjedelno službo. Skazati se morajo, da imajo oba državna izpita. Prošnje naj vložé do 1. januarja 1886 pri c. kr. vojnem ministerstvu (pomorski oddelek).

Razne reči.

— V Pulji bodo izdelali drugo leto dve velikanski barki. Bojna ladija „Nadvojvoda cesarjevič Rudolf“ bode imela prostornine za 6800 ton in stroje za 6500 konjskih sil, porabili bodo pri nji vse to, kar so si skušili pri bombardiranji Aleksandrije. Barka bode imela 3 odprte stolpe, na vsakem bode Krupov top 30.5 cm. Ladijo bodo izgotovili v Pulji, stroje pa tehniška orodjedelnica v Trstu. Oklepnic „Nadvojvoda Ferdinand Maks“ bode imela prostornine za 5060 in stroje za 6500 konjskih sil, ki bodo tudi v Trstu izdelani. Ta ladija bode prav za prav predelana iz prejšnje ladije istega imena.

— V Gradci so izročili mestno bolnišnico usmiljenim sestram pod nenavadnimi pogoji. Ne gledé na to, da so bila pogajanja taka, kakor s kakim goljufivim nasprotnikom, stavili so pogoj, da se imajo prepovedati vse verske vaje po bolniških sobah. Ta prepoved je taka, da kakošen nagajiv zdravnik ali uradnik lahko prepové prejemanje sv. zakramentov ali še celó molitve pri umirajočih. — Sicer mislimo, da tako daleč ne pojdejo, vendar je treba tukaj previdnosti, da ne bodo ljudem po uradni poti vere prepovedovali. — Kaj pa, ako bode usmiljena sestra zvečer kakošne pobožne bukve brala, ali rožni venec molila? Ali bode to tudi prepovedano? Tako, tedaj nad drugim se nimajo spodtikovati, kakor da se jutranja in večerna molitev skupno opravlja, ali da se bolniku jednemu ali njih več kaj bere iz kakih pobožnih bukev. Na smrtni postelji se pri vsakem vest zbudi, ako se tačas ljudem zadržuje ali prizadržuje, kar si najbolj želé, — tolažbe sv. vere in zakramentov, ni

to več strpnost, marveč trinoštvo vesti. Javni zavod mora vstrezati občinstvu tudi v verskem oziru. Katoliki v Gradci pa smejo zahtevati, da se ta pogoj, oziroma prepoved tako tolmači, da ne bode podpiral verske vmemarnosti, niti motil bolnikov pri njih verskem prepričaji. Sicer bi mogli katolike svariti pred tako bolnišnico.

— Prebivalstvo v Bosni. Poljudski štetvi dne 1. maja t. l. ima Bosna in Hercegovina 1.336.091 stanovalecev. Rimo-katolikov 265.788; muhamedanov 492.710; vzhodno-grkov 571.250; izraelitov 5.805 in 538 pripadnikov drugih veroizpovedanj. Okrožna mesta in sedeži okrajnih glavarstev imajo prebivalcev: Sarajevo 26.268 (rimo-katolikov: 3326); Čajnica 1327 (r.-k. 57), Foča 4360 (r.-k. 45), Fojnica 1562 (r.-k. 845), Rogatica 2013 (r.-k. 31), Visoko 4994 (r.-k. 140), Višegrad 1393 (r.-k. 58), Banjaluka 11.357 (r.-k. 1887), Bos. Gradiška 4569 (r.-k. 307), Bos. Kostanjica 1375 (r.-k. 169), Derwent 4449 (r.-k. 1192), Priedor 4746 (r.-k. 116), Prnjavor 1579 (r.-k. 97), Tešanj 5807 (r.-k. 554), Bihač 3506 (r.-k. 499), Casin 1681 (r.-k. 22), Ključ 246 (r.-k. 18), Krupa 2096 (r.-k. 51), Petrovac 2518 (r.-k. 63), Savskimost 1242 (r.-k. 54), Dolnja Tuzla 7189 (r.-k. 795), Bjelina 7807 (r.-k. 238), Brčka 4281 (r.-k. 511), Gračanica 3350 (r.-k. 55), Gradašac 3076 (r.-k. 190), Kladanj 1438 (r.-k. 24), Vlasenica 1957 (r.-k. 36), Zvornik 3030 (r.-k. 103), Travnik 5933 (r.-k. 1889), Bugojno 932 (r.-k. 399), Glamoč 731 (r.-k. 73), Jajce 3706 (r.-k. 1681), Livno 4535 (r.-k. 1674), Prozor 947 (r.-k. 127), Zemea 3073 (r.-k. 461), Žepče 1880 (r.-k. 344), Županjac 1752 (r.-k. 562). Mostar (Hercegovina) 12.665 (r.-k. 2.359), Bilek 419 (r.-k. 60), Gačko 757 (r.-k. 44), Konjica 1520 (r.-k. 200), Ljubinja 983 (r.-k. 57), Ljubuški 3465 (r.-k. 926), Nevesinje 1127 (r.-k. 53), Stolac 3397 (r.-k. 382), Trebinje 1659 (r.-k. 309).

— O nesreči v kamnolomu pri Chancelade (Perigneux v Dordogni) čuje se, da se je vdrlo 10 hiš, ki so bile tam raztresene in pokopale so 4 žene in 100 otrok. Sreča, da se je to zgodilo v nedeljo, ker sicer bi bilo 150 delavcev v največi nevarnosti. Delali so na vse kriplje, da bi podsute rešili. Neko ženo so vendar živo odkopali, a nje otrok je bil mrtev. 4 delavci na galerijah so bili tudi podsuti.

— Pogorela je vas Agyagos poleg Šoprona 29. t. m. Vas je imela 685 duš in 115 hiš. Nesreča je hotla, da je bil hud vihar, tako ni bilo mogoče kaj rešiti, dasiravno je bila takoj pripravljena požarna straža, a zoper natorne sile je človek preslab in ne opravi nič.

— Chartum je skoraj popolnoma prazen, tako pravi nuna Cipriani, ki je ravnokar rešena; toliko bolj pa se obiskuje Ondurman blizo Chartuma, kjer je grob Mahdijev. V Sudanu ni več kake egiptovske posadke, Senaar je padel sredi avgusta. Slatin Bey, avstrijanec, je v Ondurmanu vklenjen.

Telegrami.

Trst, 1. novembra. Cesarski namestnik zaukazal je nove volitve za mestni odbor; vdeležili se jih bodo vsi, ki imajo volilno pravico. Volitve bodo od 30. novembra do 13. decembra.

Dunaj, 1. novembra. Naučni minister določil je, da bo konferenca o mednarodnem skupnem glasbenem tonu 16. novembra. Vdeležilo se je bo posebno veliko inostrancev.

Dunaj, 1. novembra. Hrbstu je nekoliko odleglo, vendar še ni nič gotovega, kaj bo z njim.

Žitna cena.

Pšenica banaška 1 hkl. 8 gl. 60 kr., — domača 6 gl. 94 kr. — Rž 6 gl. 26 kr. — Ječmen 4 gl.

46 kr. — Ajda 5 gl. 60 kr. — Proso 5 gl. 78 kr. — Turšica 5 gld. 60 kr. — Oves 3 gl. 30 kr.

Umrli so:

29. okt. Cecilija Šegatin, gostija, 57 let, Kravja dolina, št. 11, jetika.

30. okt. Marjana Podpeskar, dekla, 33 let, sv. Florjana ulice št. 10, otrpnjenje srca.

V bolnišnici:

26. okt. Janez Poljanec, gosačev sin, 15 let, vodenica. — Janez Sluga, gosač, 71 let, Marasmus senilis.

27. okt. Franc Svete, dninar, 29 let, jetika. — Jožef Okorn, dninar, 45 let, srčna hiba. — Urša Modic, gostija, 72 let, Marasmus senilis.

28. okt. Marija Božič, rudokopova žena, 29 let, vsled mrzlice. — Ana Smrekar, gostija, 66 let, vsled katar v črevesu.

29. okt. Marjana Hiršenfelder, delavčeva hči, 11 let, Pyaemie po vročinski bolezni.

30. okt. Urša Ivančič, dninarica, 38 let, jetika. — Marija Grošel, čevljarjeva žena, 42 let, jetika.

Dunajska borza.

(Telegrafično poročilo.)

2. novembra

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	82 gl. 45 kr.
Sreberna „ 5% „ 100 „ (s 16% davka)	82 „ 95 „
4% avstr. zlata renta, davka prosta	109 „ 20 „
Papirna renta, davka prosta	99 „ 75 „
Akcije avstr.-ogerske banke	569 „ — „
Kreditne akcije	283 „ — „
London	125 „ 20 „
Srebro	— „ — „
Francoski napoleonid.	9 „ 95 „
Ces. cekini	5 „ 93 „
Nemške marke	61 „ 50 „

Homeriana-čaj,

po zdravnikih priporočeno, izvrstno sredstvo proti

boleznim na plučih in na vratu (jetiki, nadihi in boleznim v krlju [Kehlkopf]).

Iznenadljivi so vspehi! (2)

Knjižica o tem razpošilja se zastonj.

Zavitek čaja veljá 1 marko 20 vinarjev.

Edino pravega ima

A. Wolffsky,

Berlin N., Weissenburger-Strasse Nr. 79.

V „Katoliški Bukvarni“ v Ljubljani se dobiva pred kratkim izišla knjižica:

Novomeško

okrajno glavarstvo. (4)

Zemljepisno-zgodovinski opis.

Sodelovanjem učiteljev Novomeškega okraja spisal

O. Florentin Hrovat,

šolski voditelj in načelnik okr. učit. knjižnice v Novem mestu.

(Ponatis iz „Slovenca“.)

Knjiga obseza 80 strani v osmrki in veljá mehko vezana 20 kr., trdo vezana pa 30 kr., po pošti 5 kr. več.

Podpisani vljudno naznanja, da je pred kratkim svojo novo knjigoveznico

odprl, ter se priporoča prečestiti duhovščini, kakor tudi slavnemu občinstvu sploh, za dela v njegovo stroko spadajoča, ktera bo zmiraj vestno in kolikor mogoče hitro ter cenó izvrševal.

Z odličnim spoštovanjem

M. Bergant, knjigovez

(6) v Ljubljani, Marijui trg št. 2.

V Katoliški Bukvarni v Ljubljani se dobiva nova knjiga:

STAVBINSKI SLOGI,

ZLASTI KRŠČANSKI,

NJIH RAZVOJ IN KRATKA ZGODOVINA,

Z DODATKOM

O ZIDANJI IN POPRAVLJANJI CERKVA.

(6) V tekstu 145 slik in 40 tabel s 305 slikami.

Spisal

J. FLIS,

špiritual v knezo-škof. duhovenskem semenišči.

Vsa knjiga obsega 33 pól v četvorki in veljá 6 gld. 50 kr.